

Què fem dels antivacunes?

J. M. Mulet

Institut de Biologia Molecular i Cel·lular de Plantes · UPV

Crec que ja podem dir, sense por a enganyar-nos ni a caure en falsos triomfalismes, que la vacuna contra la COVID ha estat un dels majors èxits de la ciència, i com s'ha demostrat que donant recursos i finançament suficient es poden solucionar molts problemes. Si ens fem en els detalls concrets, el procés de vacunació a Espanya ha estat acceptablement ràpid i eficient. Si concretem més encara, la gestió de la pandèmia al País Valencià la podríem qualificar de bona, ja que el pitjor va ser la segona onada, motivada per l'obertura de la temporada turística del 2020, però el fet de mantenir les restriccions des de finals del 2020 i durant el 2021 ha fet que la incidència de la resta de onades haja estat de les més baixes. Per descomptat, sempre hi ha coses que s'hagueren pogut fer millor, però ja se sap que *a posteriori* els problemes resulten molt obvis. Per tant, podem dir que davant d'una emergència mundial hi ha hagut una resposta per part de la ciència en forma de vacuna que ha impedit mals majors. Qualsevol dada que analitzem ens parla de l'èxit de les vacunes: mortalitat, nivells de contagi, ocupació a les UCIs, etc.

Si tot ha anat d'una forma raonablement bé, per què encara circula tanta desinformació? Continuament ens arriba informació sobre que tot ha estat una conspiració, el perill de les vacunes o algun tractament màgic. I les conseqüències no poden ser més greus. De fet, és demolidor pensar que actualment gran part de la gent que està a les UCI amb complicacions derivades del contagi pel coronavirus és gent que ha rebutjat vacunar-se. Tenim una situació on les dades objectives són molt evidents, però hi ha gent que s'obstina a negar la realitat i les conseqüències són tràgiques. La situació no és nova. Davant de qualsevol avanç tecnològic sempre hi ha persones que difonen la por. Les vacunes no en són una excepció. Ja en l'època de Jenner hi havia gent que deia que era poc menys que un invent del dimoni. La diferència és que ara, gràcies a les tecnologies, la informació i la comunicació, la informació circula ràpid i sense cap filtre, i qualsevol pot trobar arguments que reforcen els seus prejudicis de partida, tot i que no tinguen trellat. Això suposa un repte a nivell de comunicació. Com combatre la desinformació quan està costant vides humanes?

És molt complicat fer canviar d'idea a una persona que està convençuda que té la possessió de la veritat. La retòrica dels grups antivacunes és semblant a la de les sectes o els partits extremistes. Una minoria que es creu posseïdora d'una característica especial i que no està a l'abast de tothom, i que per això han de defensar-se de les crítiques i comentaris de qui ells diuen que estan enganyats, per a ells és pura enveja. Si la gent critica els antivacunes, ells pensaran que és perquè no tenen el coneixement que ells sí tenen. Per tant, el debat directe o la confrontació directa amb les seves idees és contraproductiu. De la mateixa manera, una política d'obligatorietat de les vacunes o de penalització a la gent que no es vacune també és complicat que tinga èxit, ja que els reafirma en la seua posició de màrtirs. És millor una política d'incentius a la vacuna-

És demolidor pensar que actualment gran part dels malalts que ocupen les UCI amb complicacions derivades del contagi pel coronavirus és gent que ha rebutjat vacunar-se.

La retòrica dels grups antivacunes és semblant a la de les sectes o a la dels partits extremistes. Una minoria que es creu posseïdora exclusiva de certs coneixements.

ció i evitar la confrontació directa, simplement oferint bona informació que pugua sembrar el dubte no en els convençuts, que mai no canviaran d'idea, sinó en els ciutadans que puguem sentir-se atrets per les teories conspiratòriques. I ací és molt important la responsabilitat dels mitjans de comunicació. Té sentit fer entrevistes en horari de màxima audiència a personatges com Miguel Bosé, que no ha deixat de dir bajanades durant tota la pandèmia? Fer debats convidant a antivacunes que disseminen informació sense sentit amb l'excusa de "escoltar totes les veus"? No podem confondre la llibertat d'expressió amb la responsabilitat d'oferir una informació de qualitat, i per damunt de tot, certa. Hi ha moltes vides en joc.